

Titel: Kapitel III.

Citation: "Kapitel III.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e27555/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Straffelovens § 110 og § 225 —, men er ogsaa den overordnede almindelige Regel; naar enkelte Love synes at hjemle en i Tid ubegrænset Bindevang, tør det antages, at der dog i Virkeligheden aldrig bliver Spørgsmaal om at gaa til det Yderste, jfr. Lippelskirch i Forhandlingerne paa den femte tyske Juristforsamling 1864 S. 90 ff. Naar det derfor paa denne Forsamling blev vedtaget 1), at Bindevængen bør være begrænset, og 2), at den ikke bør overstege en moderat Pengebøde eller Friheds- unddragelse, blev det udtrykkelig udtalt, at der herved ikke udtaltes noget nyt Princip, men at det skete for at bidrage til, at et almindeligt anerkendt Princip kunde komme til Gyltighed ogsaa der, hvor det undtagelsesvis endnu ikke er udtalt. Højere end 6 Maanedes, der i Udloftet opstilles som Maximum, gaar ingen af de nyere Love; de fleste gaa end ikke saa højt, jfr. dog nu det tyske Udloft § 61. Naar dette foreskriver en lavere Straff (6 Uger) for Politiforfeelser, er Tanken heri vistnok meget berettiget, men en særegen Regel paa Grund af det Fakultative ved Vængen efter § 145 neppe nødvendig. At Vængen ophæves, naar Bindebrevet bestemmer sig til at svare eller dets Hørelse frasigtes, er naturligt, netop fordi her er Spørgsmaal om Vængsmidler, ikke om Straf for Opløstheden, et Synspunkt, fra hvilket endel Love have anordnet Bindevængen. Tilføjes „uafbrudt“ eller „sammenlagt“ er af Betydning med Hensyn til de to Etager i Sagen, forend og efterat Anklagen er rejst. Reglen i § 146 om Godtgørelsen til Bindebrevet beror selvfølgelig til dels paa et Skøn. Den Forskjel, der er mellem denne Regel og det civile Udloft, formenes ikke at være unaturlig efter Forholdenes Forskjellighed.

Hvad endelig § 147 angaar, er det i Overensstemmelse med Udloftets Tanker, at Politimesteren skal være i Stand til saavidt muligt selvstændig at efterforske Forbrydelser, at der er tillagt ham Ret til at kræve Nøds for sig af vidnepligtige Personer og ubevidget Forklaring af dem, naturligtvis kun ved Forbrydelser, som ere Gjenstand for offentlig Forsøgning, og saaledes at Ingen er pligtig til af den Grund at begive sig ud af den Politi-

freds, i hvilken han boer eller opholder sig. Efterkommes ikke denne Nødspligt, maa dette medføre en Straffsanktion, der imidlertid bør være meget moderat, og med Hensyn til hvilken der efter den almindelige Regel i § 236 er Adgang til Prøvelse ved Domstolen. Derimod bør hverken Vængsaffentelse af den Udeblevne kunne foranstattes af disse Myndigheder, og endnu mindre saa der hjemles dem noget Vængsmiddel mod den, der vægrer sig ved at afgive Forklaring. Disse Vængsmidler bør udelukkende være forbeholdte Retten, jfr. herved § 221.

Kapitel III.

Om Besigtigelser, Syn og Skøn.

Reglerne om Besigtigelser og om Syn og Skøn har Udloftet forenet i eet Kapitel, fordi disse Akter i Straffesager staa i nøje Forbindelse med hinanden, og Tilfaldelse af Syns- og Skønsmænd fortrinsvis finder Sted ved Besigtigelser, ligesom det ogsaa er optaget som Regel, at Syns- og Skønssagerne ordentligvis ledes af en Dommer (§ 156).

At ikke blot Retten (Undersøggelsesdommeren og den dømmende Ret), men ogsaa Politiet (Statsanklageren) til egen Dødsning kunne og bør foretage de fornødne Besigtigelser, er en selvfølge. Med Hensyn til det Spørgsmaal, om Vereeninger om slige Besigtigelser, foretagne af Politiet eller en Undersøggelsesdommer, kunne benyttes ved Dødsning for den dømmende Ret, henvises til § 295 Nr. 1. Umiddelbarhedsprincippet kræver, at den dømmende Ret selv foretager de Besigtigelser, hvorpaa den skal bygge en Dødsning; men ligesom Forholdene kunne gjøre dette faktisk umuligt, fordi Besigtiggelsesgjenstanden ikke mere eksisterer, saaledes maa Reglen ogsaa undergives Indskrænkninger i Tilfælde, der svare til de i § 133 Nr. 3 og 4 med Hensyn til Vidners Afhørelse nævnte. I saadanne Tilfælde maa Undersøggelsesdommerens under Efterforskningen og Forundersøgelsen eller efter Paalæg eller Begjæring af den dømmende Ret foretagne Besigtigelser altid kunne opløses. Derimod

hør Beretninger om Besigtigelse, foretagne af Politiet, ikke kunne oplæses for den dømmende Ret; thi kun Retshandlingene kunne gjælde som selvstændige Bevisstøtter. Er der Forhold tilfælde, der give Grund til at antage, at en Opklæning af Beretning om Besigtigelsen vil behøves for den dømmende Ret, hør Besigtigelse ved Undersøgesdommeren altsaa foranlediges, jfr. § 221. Er det ikke stet, hør Opklæning ikke tilfældes, men de Paagjældende maa indkaldes og afhøres som Vidner. — Dogaa den Omstændighed, at Besigtigelsen forudsætter en Kanjagning, kan gjøre det nødvendigt at henvende sig til Dommeren.

Lisfaldelse af Syns- og Skjønsmænd hør ligeledes kunne foretages baade af Retten, — Undersøgesdommeren saavel som den dømmende Ret, — og af Politiet. Om Syns- og Skjøn ifølge Lisfaldelse af Retten handler Udfastet i §§ 149—162, i § 163 om Lisfaldelse af Politiet; Kapitlet slutter derpaa med nogle særlige Bestemmelser.

Ved §§ 149—162 kunne adskilles §§ 149—155 om Mændenes Lisfaldelse, §§ 156—157 om Forretningens Foretagelse, §§ 158—160 om Forretningens Afgivelse (Erklæringen) og om Mændenes Afhørelse over samme, og endelig §§ 161 og 162, indeholdende nogle almindelige Bestemmelser.

Hvad Lisfaldelsen af Mændene angaar, naar den efter det i § 149 udtalte Synspunkt er fornøden, gjør Udfastet en formel Adskillelse mellem de i Straffesager hyppige Tilfælde, at den Lisfaldte har en almindelig offentlig Bemyndigelse til Foretagelsen af saadanne Syn eller Skjøn (f. Ex. naar Retslægen tilfaldes), og de Tilfælde, hvor andre Personer tilfaldes. Kun i sidste Fald findes en egentlig Næmndelsesbeslutning at være påseende (§ 149, 2det Stykke), ligesom der og kun da bliver Spørgsmaal om de Regler, der indeholdes i § 150 2det Stykke (jfr. § 159) samt §§ 151, 153 2det Punktum 154, 164 1ste Stykke o. fl. Herved mærkes Reglen i § 152 1ste Stykke, der vel ikke skal binde Retten til vedkommende offentlig ansatte Personer, men dog udtaler det Naturlige, at der skal særegne Grunde til at vælge Andre. Det stemmer med den moderne Processens Grundtænkning, at Retten be-

stemmer Antallet, jfr. dog § 157 4de Stykke samt de i forskellige Instruer givne Regler med Hensyn til Odbudninger, hvilke skulle staa ved Magt, forsaavidt de ikke ere i Strid med Udfastets Bestemmelser, se § 157 5te Stykke og § 158 3die Stykke. Iøvrigt er der i Bestemmelserne i §§ 149—157 Intet, som behøver særlig Forklaring. Udfastet har, saavidt Forholdenes Forfjællighed tillod det, holdt sig til de Grundtænkninger og Regler, som det civile Udfast har optaget med Hensyn til Syn og Skjøn.

Medens Erklæringens Afgivelse (§ 158) er en Akt, der kun foregaar een Gang være sig til Undersøgesdommeren (jfr. herved § 298 Nr. 2) eller til den dømmende Ret, kan der for Syns- og Skjønsmænd, som tilfaldes, førend Anklage er rejst, blive Spørgsmaal om Afhørelse saavel for Undersøgesdommeren som for den dømmende Ret. Det følger imidlertid af Forholdet mellem Hovedforhandlingen og den samme forudgaaende Undersøgelse, at den Udfæstelse, der er forefæret med Hensyn til udmeldte Mænd, ordentligvis kun bør finde Sted ved den første, medmindre der er særegne Grunde til at anticipere Udfæstelsesakten, (§ 159 2det Stykke). Med Hensyn til Pligten, at undersøge sig Afhørelse angaaende Erklæringen, har Udfastet for det Tilfælde, at Erklæringen afgives af en dertil beklædet kollegial Myndighed (f. Ex. Sundhedskollegiet) truffet den Bestemmelse, at Kollegiet selv bestemmer, hvem af Medlemmerne der skal give Møde paa dets Begjær. Paa den ene Side bør Afhørelsen ligesaaletid i dette som i andre Tilfælde opgives; paa den anden Side kan det antages, at den paagjældende Myndighed bedst vil forstaa at udse den rette Mand, jfr. den würtb. Lov § 283. Kollegiet kan naturligvis give flere af sine Medlemmer dette Hverv, og det bør fornuftigvis st, hvor der er Meningsskjækel. Iøvrigt erindres herved Reglen i § 152 1ste Stykke, samt § 161 2det Stykke, ifølge hvilke Bestemmelser Retten ikke er bunden til at gaa til et saadant Kollegium eller til dets Erklæring.

Forsaavidt Afhørelse finder Sted samtidig med Forretningens Foretagelse for den levende Dommer, behøves der ingen særegne Foranstalter

om Pligten til at give Råde for Retten til Afhørelse. Derimod udtrædes disse ved senere Afhørelser; her, men ikke ved selve Forretningen (se § 151), kunne Afstandsbestemmelserne for Vidner finde Anvendelse og iøvrigt lignende Regler om Bærnelthinget for Afhørelsen som med Hensyn til Vidner (se § 160).

End § 161 angaar, kan her henvises til Udvallingen i Motiverne til det civile Udskift angaaende Uforeneligheden af den gjældende Rets Regler om Dverfyn og Dverfjøn med den frie Bevisbedømmelse. Ligeledes har Udskiftet i § 162 optaget det civile Udskifts Princip om Anvendeligheden af den samme Lovg mod Syns- og Skjønsmænd som mod Vidner med de af Forholdets Natur flydende Bepærelser. Andetsteds har man haft Betænkelighed ved at overføre disse Regler fra Vidner; saaledes bemærkes det i Motiverne til det tykke Udskift, der her kun anordner en Bødestraf (§ 69), at hoerens Lovangsigthet eller Hensættelse i Forvaring synes passende for at tvinge den saghyndige Mand, der vægrer sig, til et aandeligt Arbejde, og at den saaledes afvungne Erklæring i de sjældne Tilfælde vil have noget Værd. Men da Myndigheden til at anvende disse Forholdsvæb er fakultativ, og Retten i Tilfælde, hvor intet tilfredsstillende Resultat kan ventes af dem, derfor bør og vil undlade dem og gjøre Brug af sin Beføjelse efter § 161, skønnes den anførte Betragtning, der ikke kan gjøre Krav paa Almenpligtighed, ej at kunne være afgjørende.

At Politimesteren til egen Oplysning („til Understøttelse under Efterforskningen“) maa kunne tilkalde Syns- og Skjønsmænd og navnlig de med Bemyndigelse beklædede Mænd, saasom Retslægen, bør sikkert indrømmes, hvis hans Birtsomhed ikke skal lammes for frekt. Men herved gjælde lignende Indskrænkninger som efter § 147 med Hensyn til Vidner, kun at Bøden for ikke at efterkomme Tilkaldelsen er sat noget højere. Naar derimod de i § 163 i det Stykke angivne Forudsætninger ere tilstede, naar altsaa Synet eller Skjønnen kun een Gang kan foretages, maa det Hensyn være afgjørende, at det skal foregaa paa den Maade, at det kan fremføres

som Bevis for den dømmende Ret; det maa med andre Ord blive en Retshandling. Kun Forretningens Indledning kan, naar ingen Opføttelse kan finde Sted, overlades til Politimesteren, der saaledes her handler som uamodet Forretningsfører og derfor ogsaa i dette Tilfælde maa være udrustet med Myndighed til at afhente den Paagjældende med Magt.

I de fleste tykke Straffeproclove findes ved Siden af de almindelige Regler om Syn og Skjøn en Række særlige Bestemmelser om enkelte bestemte Forretninger af denne Art, saasom om Eigsyn, Odbuktion, Syn og Skjøn ved Kalkmøntneri, Dokumentfald m. v. Udskiftet har ikke optaget saadanne Regler, der bedre egne sig til at optages i Instruxer end i Loven om Strafferetsplejen, hvad ogsaa indrømmes i Motiverne til det tykke Udskift. For saavidt saadanne Instruxer for Tiden findes hos os, blive de altsaa staaende ved Magt i de Punkter, hvor de ikke komme i Strid med de givne almindelige Regler.

Kapitel IV.

Om den Sigtede Indtædelse for Retten, Anholdelse og Fængsling samt om Beslaglæggelse af dens Formue, der endrager sig Forsøgning m. S.

Det nærværende Kapitel handler om de Vidner, der staa til Raadighed for at hidføre Oplysningen eller hindre Tilfidsættelsen af de Retspligter, der i Anledning af en Straffesag paahvile den Sigtede. Hvillie disse Pligter ere, er et Spørgsmaal, paa hvis Besvarelse de principielle Forskjelligheder i Ordningen af Straffeprocessen nødvendigvis maa ytre sin Indflydelse. I den reformerede Straffeproc er det anerkendt, at den Sigtede ikke har nogen fremtvingelig Pligt til positivt at understøtte Undersøgelsen mod sig. Derimod vedbliver det for det første selvfølgelig som for at være den Sigtedes Retspligt at blive tilstede og underkaste sig Dommen. Dernæst medfører Anklageprocessens Princip, skjønt af en anden Grund end Inkofitionsprocessen, en Retspligt i visse Tilfælde for den Sigtede til